

Laiks pieteikties kompensācijām

Līdz ar pavasara iestāšanos Latvijā atgriežas gājputni. Ja vairums Latvijas iedzīvotāju tos sagaida ar prieku, tad daļa zemnieku uz šo laiku raugās ar bažām, jo pēc tālā ceļa dzērves, gulbji un zosis atgūst spēkus, labprāt mielojoties labības laukos, tādējādi to saimniekiem sagādājot zaudējumus. Latvijā par šāda veida postījumiem ir iespēja saņemt kompensāciju. To regulē Ministru kabineta 2016. gada 7. jūnija noteikumi Nr. 353 "Kārtība, kādā zemes īpašniekiem vai lietotājiem nosakāmi to zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedijamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem, un minimālās nepieciešamo aizsardzības pasākumu prasības postījumu novēršanai". Jāatzīmē, ka kompensācijas iespējams saņemt ne tikai par nemedijamo migrējošo putnu nodarītajiem zaudējumiem augkopībā, kas ir būtiski tagad pavasarī. Saskaņā ar augstāk minēto noteikumu 3. punktu, zaudējumus nosaka, ja: 1. postījumi nodarīti augkopības, akvakultūras, lopkopības vai biškopības nozarē; 2. nodarīto zaudējumu apmērs pārsniedz vienas valstī noteiktās minimālās mēnešalgas apmēru (euro); 3. postījumu platība augkopībā konkrētajā zemes vienībā nav mazāka par 0,05 hektāriem; 4. postījumi akvakultūrai nodarīti zivju dīķos, un katra zivju dīķa platība nav mazāka par 0,1 hektāru; 5. postījumus akvakultūrai nodara būtiskākās zivjēdāju putnu sugas – gārņi (zivju gārnis (*Ardea cinerea*) vai lielais baltais gārnis (*Egretta alba*)), ķīri (lielais ķīris (*Larus ridibundus*) vai mazais ķīris (*Larus minutus*)), jūras krauklis (*Phalacrocorax carbo*), zivju ērglis (*Pandion haliaetus*), jūras ērglis (*Haliaeetus albicilla*) –, kā arī ūdrs (*Lutra lutra*).
Kompensācijām var pieteikties:

- **augkopības nozarē- pavasara un rudens migrācijas sezonas laikā**, bet ne biežāk kā vienu reizi katras sezonas laikā;
 - akvakultūras nozarē – ne biežāk kā **reizi gadā**;
 - lopkopības vai biškopības nozarē – par **ikreizējiem** nodarītajiem postījumiem.
- Jāņem vērā, ka **kompensāciju var saņemt tikai tad, ja zemes īpašnieks vai lietotājs postījumu vietā ir veicis šajos noteikumos minētos aizsardzības pasākumus postījumu novēršanai**. Lai pretendētu uz kompensāciju, pieteikums par tās saņemšanu pēc postījumu konstatēšanas **nekavējoties** jāiesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē vai izmantojot Vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā (www.latvija.lv) pieejamo tiešsaistes formu. Pirms pieteikuma iesniegšanas noteikti jāiepazīstas ar visiem priekšnosacījumiem tā saņemšanai:
<https://likumi.lv/ta/id/282681-kartiba-kada-zemes-ipasniekiem-vai-lietotajiem-nosakami-to-zaudejumu-apmeri-kas-saistiti-ar-ipasi-aizsargajamo-nemedijamo>. **Kompensācijas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos** Kompensāciju izmaksu administrē divas institūcijas – Dabas aizsardzības pārvalde (DAP) un Lauku atbalsta dienests (LAD). Iesniegums katru gadu jāiesniedz **DAP līdz 15. maijam un LAD - līdz 22. maijam**. Piesakoties LAD, jāiesniedz **vienotais iesniegums LAD elektroniskajā pieteikšanās sistēmā**. **DAP** jāvēršas, ja: 1. zemes īpašums atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (ĪADT), kas **nav Natura 2000**; 2. zemes īpašums vai tā daļa ar platību **mazāk kā 1 ha** atrodas **mikroliegumā ārpus Natura 2000**, kur:
 - **meža zemēs** ir aizliegta jebkāda saimnieciskā darbība, koku ciršana galvenajā cirtē un kopšanas cirtē, koku ciršana galvenajā cirtē vai koku ciršana kailcirtē;
 - **lauksaimniecības zemēs** aizliegta uzāršana un kultivēšana vai aizliegta visu veidu saimnieciskā darbība. Kompensāciju – ikgadējo atbalsta maksājumu meža zemēs **piešķir** tad, ja **mežaudze ir sasniegusi vismaz 20 gadu vecumu**. Kompensāciju **nepiešķir** dabas pieminekļu – īpaši aizsargājamo koku un akmeņu teritorijās. Sīkāka informācija, t.sk., ĪADT, kas nav NATURA 2000 teritorijas, saraksts: <https://daba.gov.lv/public/lat/pakalpojumi/kompensacijas/>. **LAD** jāvēršas, ja zemes īpašums vai tā daļa, kas **nav mazāka par 1ha (meža zeme, izņemot purvu)**: 1. atrodas **NATURA 2000 teritorijā**; 2. atrodas **mikroliegumā**, kur:
 - aizliegta mežsaimnieciskā darbība;
 - aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte;
 - aizliegta galvenā cirte;
 - aizliegta kailcirte.
Sīkāka informācija:
http://www.lad.gov.lv/files/ladNewsItemFile/50/2017_info_materials_04apr2017_16_30.pdf. (Informatīvais materiāls platību maksājumu saņemšanai 2017., 19. nodaļa “KOMPENSĀCIJAS MAKSĀJUMS PAR NATURA 2000 MEŽA TERITORIJĀM”, 52. lpp.).

Izmaksāto kompensāciju apmērs

Saimnieciskās darbības aizliegums	Kompensāciju apmērs (euro/ha)	
	DAP	LAD

Aizliegta lauksaimnieciskā darbība: lauksaimniecības zemēs aizliegta uzāršana un kultivēšana vai aizliegta visu veidu saimnieciskā darbība	44	-
Aizliegta jebkāda mežsaimnieciskā darbība vai aizliegta koku ciršana galvenajā cirtē un kopšanas cirtē;	157	160
Aizliegta koku ciršana galvenajā cirtē	128	120
Aizliegta koku ciršana kailcirtē	45	43

Informāciju sagatavoja: Sandra Bērziņa, Latvijas Pašvaldību savienības padomniece
vides aizsardzības jautājumos